

Záródek: Az irat elektronikus iratról készített papír alapú másolat.

2023 -02- 17

BUDAPEST KÖRNYÉKI TÖRVÉNYSZÉK
Közigazgatási Kollegiuma

Érk.: 2023 -02- 16

Érk. módja: személyesen / postán / elektronikusan
gyűjtőládán / faxon / email-en

Ügyszám: K 700.052/2022/16

Melléklet: Peldány:

P.H.

Budapest Környéki Törvényszék

1146 Budapest,
Hungária krt. 179-187.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: IV/ 0 0 4 9 6 - 0 / 2023

Érkezett: 2023 M Á R C 0 6.

Érkezés módja
 POSTÁN @ EGYÉB:

Példány: 1 Melléklet: 3 Kezelőiroda: *lu*

Tisztelt Alkotmánybíróság!

██████████ s A ██████████ ██████████ indítványozó,
az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban „Abtv.”) **27. § (1) bekezdés a) és b) pontja** alapján **alkotmányjogi panaszt** terjeszték elő az alábbiak szerint:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a **Budapest Környéki Törvényszék 9.K.700.052/2022/11.sz.** jogerős ítéletének, valamint a Kúria az hatályában fenntartó, Kfv.II.37.632/2022/5.sz. felülvizsgálati ítéletének **alaptörvényellenességét**.

Kérem, hogy alaptörvény-ellenes voltára tekintettel a jogerős és végleges ítéleteket a tisztelt Alkotmánybíróság **semmisítse meg**, miután azok sértik az Alaptörvény **XVI. Cikk (2) és (3) bekezdésében** foglalt alapjogaimat, illetve kiüresítik, ellehetetlenítik az ezen jogszabályhelyekben megfogalmazott kötelezettségeim teljesítését.

1

Az ítéletek egyebekben sértik a contra legem jogalkalmazás tilalmát – az R) Cikk (2) bekezdésében foglaltakat -, továbbá ellentétesek a 28. Cikkben foglalt alapvetéssel is.

AZ INDÍTVÁNYOZÓI JOGOSULTSÁG

Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) és b) pontján alapul, aminek értelmében **alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben** az egyedi ügyben érintett személy a döntés kézhezvételétől számított 60 napon belül alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a panaszos Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az ügyben további jogorvoslati lehetőség nem biztosított a panaszos számára.

A Kúria jogerős és végleges ítéletét 2023. február 14-én kaptam meg elektronikus úton. A velem szembeni bárminemű további jogorvoslat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

A TÉNYÁLLÁS, A HÁTTÉR, AZ ELŐZMÉNYEK

A tényállást kimerítő részletességgel tartalmazzák a periratok, illetve az általam a jelen alkotmányjogi panaszommal támadott ítéleteket. Ezért itt csak a lényegyet foglalom össze röviden, határozat számok, időpontok, stb., nélkül.

A lényeg a következő: különélő szülőként (is) jogosult vagyok a gyermekem nevelésében részt venni, a neki a részemről adandó nevelést megválasztani. Egyben különélő szülőként (is) köteles vagyok a gyermekemről gondoskodni, ami magában foglalja a gyermek taníttatásában, tanulásában, felkészítésében való részvételt (is).

Miután az egyébként viszonylag széles kapcsolattartásra is tekintettel nem csupán szeretnék, de kifejezetten részt is kell vállalnom a gyermek tanulmányi felkészítésében – *tanulnom (is) szükséges velem a kapcsolattartás keretében* –, ugyanakkor a gondozó szülőtől az ehhez szükséges, naprakész információkat évek óta nem kapom meg – *és ezt tőle kikényszeríteni sem tudom, mert bár a Ptk. ugyan előírja a tájékoztatási kötelezettséget, azonban annak gyakoriságát már nem határozza meg és egyébként szankciót sem fűz ezen kötelezettség nem teljesítése esetére* – kértem a KRÉTA rendszerhez való hozzáférést a per alperesétől, miután a felügyelete alá tartozó iskola nem volt hajlandó nekem hozzáférést biztosítani, mondván, hogy arra csak a gondozó szülő jogosult, én pedig csakis a gondozó szülőn keresztül – *annak tájékoztatása révén* – kaphatok információt a gyermekem tanulmányaival kapcsolatban, az iskola nem köteles engem informálni.

A **Köznev. tv. 72. § (1) bekezdése** szerint a **szülő** kötelessége, hogy

a) gondoskodik gyermeke értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről és arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, továbbá megadja ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködve az intézménnyel, figyelemmel kíséri gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét,

2

b) biztosítsa gyermeke óvodai nevelésben való részvételét, továbbá tankötelezettségének teljesítését,

c) tiszteletben tartsa az óvoda, az iskola, kollégium vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait, tiszteletet tanúsítson irántuk.

(2) A **szülő** gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási, világnézeti meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel szabadon választhat óvodát, iskolát, kollégiumot. A gyermek - ha nem cselekvőképtelen - tizennegyedik életévének betöltésétől a szülő ezt a jogát gyermekével közösen gyakorolhatja.

(4) A **szülő** joga, hogy gyermeke neveléséhez igénybe vegye a pedagógiai szakszolgálat intézményét. A szülő kötelessége, hogy gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, továbbá biztosítsa gyermekének az iskolapszichológusi, óvodapszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, ha a tanulóval foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére a nevelőtestület erre javaslatot tesz. Ha az e bekezdésben foglalt kötelezettségének a szülő nem tesz eleget, a tankerületi központ kötelezi a szülőt kötelezettségének betartására.

(5) A **szülő** joga különösen, hogy

a) megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról,

b) gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon,

c) kezdeményezze szülői szervezet, óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék létrehozását, és annak munkájában, továbbá a szülői képviselők megválasztásában mint választó és mint megválasztható személy részt vegyen,

d) írásbeli javaslatát a nevelési-oktatási intézmény vezetője, a nevelőtestület, az óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék, a pedagógus megvizsgálja, és arra a megkereséstől számított tizenöt napon belül az óvodaszéktől, iskolaszéktől, kollégiumi széktől legkésőbb a tizenötödik napot követő első ülésen érdemi választ kapjon,

e) a nevelési-oktatási intézmény vezetője vagy a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon,

f) személyesen vagy képviselői útján - jogszabályban meghatározottak szerint - részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában,

g) az oktatási jogok biztosához forduljon.

Jól látható, hogy a Köznev. tv. nem tesz különbséget gondozó szülő és különélő szülő között, minden passzusában következetesen a „szülő” kifejezést használja, bármilyen megkülönböztető jelző nélkül.

Erre alapozva közigazgatási pert indítottam az alperesi tankerülettel szemben, kérve a határozata megváltoztatását: kötelezését arra, hogy tegye számomra (is) elérhetővé a KRÉTA rendszert.

3

A bíróság a keresetemet azzal utasította el, hogy a Köznev. tv. a szülő fogalmát nem határozza meg (???), így arra hivatkozni nem lehet, a Ptk. alapján azonban az a következtetés vonható le, hogy a KRÉTA rendszerhez csak a gondozó szülő jogosult hozzáférni, mivel ez a KRÉTA rendszer ismerete nem tartozik az ügynevezett sorskérdések közé, a gondozó szülőnek pedig tájékoztatási kötelezettsége van, aminek nem teljesítése esetén eljárás (???) kezdeményezhető.

A Kúria a közigazgatási bíróság ítéletét hatályában fenntartotta, jobbra azonos indoklás mellett.

AZ ALAPTÖRVÉNY ELLENESSÉGET EREDMÉNYEZŐ JOGSZABÁLY ELLENESSÉG LÉNYEGE:

Egyrészt értelmezhetetlen az ítéletek azon kitétele, hogy a Köznev. tv. nem határozza meg a szülő fogalmát. A szülő fogalma köztudott: a szülő a gyermeket világra hozó anya és a gyermeket nemző apa. (Ezen nincs mit külön meghatározni a Köznev. tv-ben.) A Köznev. tv. nem „nem határozza meg” a szülő fogalmát, hanem nem tesz különbséget szülő és szülő között. *(Az elvált szülők gyermekei esetében sem.)* A Kúria az ítéletének [40] pontjában maga fejt ki, miszerint:

„Az Nkt. 72. §-nak fenti értelmezése azonban nem vezethet ahhoz, hogy a gyermekétől különélő szülő a gyermek tanulmányi előmeneteléről ne rendelkezzen információval, ugyanis a Ptk. 4:174. § kifejezetten rögzíti a gyermekkel együtt élő szülő tájékoztatási kötelezettségét, többek között a gyermek tanulmányairól, amelyet egyrészt önként is teljesítenie kell megfelelő időközönként, másrészt a különélő szülő érdeklődése esetén a szükséges felvilágosítást meg kell adni.”

Ezt követően azonban mossa kezeit, mint egykoron Pilátus: nem hajlandó tudomásul venni a realitásokat, az egyébként mára már társadalmi szintű problémát, nem veszi észre a kérdés alapjogi aspektusát, nem képes az alapjogok konkurálása esetén kíméletes egyensúly (fair balance) létrehozására, nem veszi észre, hogy egyetlen alapjog sem üresíthető ki, vagyis nem teremthető olyan helyzet, hogy én ne tudjam gyakorolni a XVI. Cikk (2) bekezdésében foglalt alapjogomat, illetve ne tudjak eleget tenni a (3) bekezdésben foglalt kötelezettségemnek, ugyanis így folytatja:

„Jelen jogvita kereteit meghaladja annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy a gyermekkel együtt élő szülő Ptk. 4:174. §-ában megfogalmazott tájékoztatási kötelezettségének a megsértése milyen jogkövetkezményt von maga után, s mindez független az Nkt. 72. §-ában szabályozott, oktatási intézményt szülő felé terhelő tájékoztatási kötelezettség szabályai értelmezésétől.”

Ellentétben tehát az közigazgatási bíróság ítéletében foglaltakkal, a Kúria már pontosan tisztában van azzal, hogy a tájékoztatási kötelezettség – *szankció hiányában* – „levegő-jogsabály”, azonban ennek ellenére kitér a tényleges helyzet alapjogi aspektusának értékelése és érvényesítése elől, ezt nem is tekinti feladatának.

Ehhez képest viszont a tisztelt Taláros Testület a **IV/1533/2020.** határozatában kifejezetten a bíróságok kötelezettségeként említi a peres viták alapjogi aspektusának felismerését, illetve egymással konkuráló alapjogok esetén a fair balance elvének érvényesítését azzal, hogy egyetlen alapjog sem üresíthető ki. A Kúria ennek az AB határozatnak a figyelembevételét azzal vetette el, hogy ezt a határozat kapcsolattartási ügyben született, hiába hivatkoztam rá, hogy a határozat általános alapelveket tartalmaz, többek között világossá teszi azt is, hogy **a gondozó szülő és a különélő szülő között nem alárendelő, hanem mellérendelő viszony áll fenn.**

Ez pedig a jelen kérdés megítélésénél meghatározó súllyal bír!

A Kúria az ítélete [42] pontjában elemzi az Alaptörvény XVI. Cikk (2) és (3) bekezdésében foglaltakat is, miszerint:

„Kétségtelen, hogy a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott alaptörvénybeli rendelkezés szerint mindkét szülő felé megfogalmazza a gyermeküknek adandó nevelés megválasztásának jogát, az Alaptörvényben foglalt jogot azonban további jogsabályok konkretizálják, konkrét esetben a Ptk. Negyedik Könyvének szülői felügyeleti jogot szabályozó rendelkezései.”

Ehhez képest nyilvánvaló, hogy egy alapjogot nem lehet kiüresíteni „*további jogsabályok konkretizálása*” által, illetve egyetlen ágazati jogsabályt sem lehet oly módon értelmezni, hogy az valamely alapjogot kiüresítsen.

A jelen esetben azt kell belátni, hogy a XVI. Cikk (2) bekezdésében foglalt alapjogomat csak abban az esetben tudom gyakorolni, illetve a (3) bekezdésben foglalt kötelezettségeimet is csak abban az esetben tudom teljesíteni, ha folyamatos rálátásom, naprakész információm van a gyermek tanulmányi kérdéseiben, ha a kapcsolattartásokon naprakészen tudom, hogy éppen mi az aktuális tananyag, mi a lecke, miből kell készülni. *(A gondozó szülő pedig még elméletben sem kötelezhető arra, hogy ilyen gyakorisággal tájékoztasson, hogy naprakész információkkal lásson el. Az egyébként sem szankcionálható elvárás is maximum egy kétheti általános összefoglaló tájékoztatás a gondozó szülőtől.)*

A Kúria döntésének elvi tartalma pedig kifejezetten súlyosan aggályos, hiszen általános elvi éllel fejt ki – vagyis a jövőben az eddig a kérdést normálisan, a józan ész mentén kezelő iskolákat és tankerületeket is ebbe az alapjogokat súlyosan sértő irányba tereli! -, miszerint:

„A nemzeti köznevelésről szóló törvény 72. §-án alapuló, a köznevelési intézményeket terhelő szülő felé fennálló tájékoztatási kötelezettség címzettje különélő szülő esetén – polgári bíróság eltérő rendelkezése hiányában – a szülői felügyeleti jog gyakorlására feljogosított szülő.

A közösen gyakorolt szülői felügyeleti jog körébe, azaz a Ptk. 4:175. § (2) bekezdésében szabályozott, a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésként megjelölt, a gyermek iskolája és életpályájának megválasztása körébe nem beletartozó a KRÉTA rendszerhez (Köznevelési, Regisztrációs és Tanulmányi Alrendszerhez) történő oktatási intézmény részéről biztosított hozzáférés.”

Ez viszont kifejezetten szereptévesztés: a Kúria jogalkalmazóból jogalkotóvá lépteti elő magát: a Köznev. tv. 72. §-át megtölti olyan többlettartalommal, amit abba a jogalkotó nem vitt bele. Lényegében a jogalkotó által biztosított, minden szülőt megillető jogot – jogalkalmazóként – leszűkíti a gondozó szülő jogára.

Ezzel a Kúria – jogértelmezésnek titulálva – érdemben megváltoztatta a Köznev. tv. rendelkezését, redukálta a rendelkezés jogosultjait: amit a törvény minden szülő jogaként deklarált, azt a Kúria a gondozó szülő jogára redukálja.

5

Ez viszont így már ellentétes az R) Cikk (2) bekezdésével is, miszerint a törvény mindenkire – azaz még a Kúriára is! – kötelező, másrészt alapvetően ellentétes a 28. Cikk általános alapvetésével is, miszerint a jogalkalmazók a törvényeket azok társadalmi rendeltetésével összhangban kötelesek alkalmazni, illetve értelmezni: a Köznev. tv. nem véletlenül nem diszkriminál a szülők között. Azért nem diszkriminál, mert a jogalkotó ugyanabból indult ki, amiből a IV/1533/2020.sz. AB határozat is: hogy szülő és szülő között nem képzelhető el alárendelt viszony, csakis mellérendelő viszony. (A „szülő” pedig világos és egyértelmű meghatározás a Köznev. tv-ben: a gyermek anyját és apját jelenti. Akkor is, ha együtt élnek és akkor is, ha már nem élnek együtt.)

Megjegyezni kívánom, hogy a Kúria szembehelyezkedett a családok védelméről szóló sarkalatos törvény alábbi rendelkezésével is. A sarkalatos törvény 9.§. (5) bekezdése alapján a kiskorú gyermek szülője jogosult arra, hogy a gyermeke felelős nevelését segítő ellátásokról tájékoztatást, neveléséhez segítséget kapjon. Látható, hogy a családok védelméről szóló törvény alapján is a szülő jogosult megkapni az információkat a gyermekével kapcsolatban, és ez a jogosultság nem korlátozódik abban az esetben sem, ha a szülők elváltak és egyikőjük gyakorolja a szülői felügyeleti jogokat teljes körűen, hiszen ahogy a hivatkozott korábbi IV/1533/2020 számú Alkotmánybírósági döntésben is le van fektetve [21] Egyrészt a szülő-gyermek viszonyt mint a családi kapcsolat alapját az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdése kifejezett védelemben részesíti, illetve az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – a kapcsolattartás mellett – garantálja a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot is. A gyermeknek a különélő szülőjével való kapcsolata természetesen különbözik a vele egy háztartásban együtt élő szülővel fennálló kapcsolatától, hiszen a különélő szülő időszakosan vesz részt a gyermek gondozásában, és nem ő hozza meg a napi nevelési döntéseket. Amint azonban a szülő-gyermek viszony sem korlátozódik a gyermekkel egy háztartásban élő szülőre – a szülői státuszt NEM szünteti meg a szülők életközösségének a megszűnése –, úgy a „családi élet” sem feltétlenül a gyermek napi gondozását jelenti csupán. Alkotmányjogi értelemben a gyermek és a különélő szülő kapcsolata is – a konkrét körülményektől függően, mindaddig, amíg a helyzetéből adódó sajátos módon a szülői

funkciókat betölti a különélő szülő – a családi élet fogalma alá esik, és védelemben részesül (vesd össze: BDT2018. 3822., Indokolás [24]; Emberi Jogok Európai Bírósága, Moog kontra Németország (23280/08 és 2334/10), 2016. október 6., 53. bekezdés).

Mindezek alapján kérem tehát az általam sérelmezett jogerős és végleges ítéletek alaptörvényellenességének megállapítását, és ezen okból történő megsemmisítését.

Végezetül akként nyilatkozom, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság honlapján az előírásoknak megfelelően közzétett indítványomban ne szerepeljen a nevem, az iratok anonimizálását kérem.

Budapest, 2023. 02. 16.

Tisztelettel:

